

YUSUF TEMİZ

Bir kişi hakkında yazı yazmak zordur. Hele bu memleketin insanı, bildik tanıdık olunca daha da zorlaşıyor.

1. Tanıdık bildik olduğu için hakkında araştırmalar yapılmıyor
2. Tanıdık bildik olduğu için objektif değerlendirme zorlaşıyor, duygular karışıyor
3. Tanıdık bildik olduğu için işlenecek yönü zorlaşıır. Detaylı derinlemesine anlatılamıyor
4. Tanıdık bildik olduğu için hakkında müspet veya menfi tepkilerden sakınılıyor

Böylede olsa bir kişi hakkında yazmak ağır geliyor. Çünkü o tarihe not düşölüyor. Sözü nü ettiğim zorluklar Andırının Sokak insanları içinde geçerli. Buna rağmen haklarını teslim etmek istedim. Daha nice saklı insanlara ışık tutulsun, vesile olunsun diye.

Andırınlı. Aşağı veya yukarı Andırından. Andırın düzünden. Çukurova'nın ta kendisinden. Andırının yarım asırlık tarihinin canlı tanıkları ve de yaşayanları. Bu saklı insanlara konuk olalım.

Yusuf TEMİZ

Yusuf temiz hoca iki bakımdan kıymete haizdir. Deęil Andırın, Çukurova türkiyenin eğitim tarihinin taşlı yolarına dizilen işaret levhası gibidir. İkincisi bu ülkenin çocuklarının nerde doğarsa doğsun hangi aileden olursa olsun, hangi gelenekten gelirse gelsin aydınlanma tarihin canlı temsili gibidir.

Yusuf temiz tatarlı köyünün karasuyuna çıktığı, anadolu'nun ta kendisi olan mahallesinde hayata atılır. Hayat çocukluk yıllarında erken tanışır onunla.

Andırın ortaokulunun tahta tabanlı tek katlı sınıfında çamdan yapılı üç kişilik uzun masanın üzerine eli şakağıımızda, ağızı açık yaslanmış dinlerken duyduk hayat hikayesini. Bizim yaşlardaymış ama direnme ve dayanmalı, zorluklarla dolu hayat hikayesini bize ta tarihin derinliklerinde yaşanmış gibi gelirdi. Sınıfa her girişinde keşke hayatını bir daha bir daha anlatsa derdik. Bu anlatışının tadının çok çok ötesinde zorluklarını çektiğimizi fark ettiğimiz kendi hayatımıza tutulmuş fenerler/ışıklar aradığımızdandı.

Gerçekten o yıllar andırın mahrumiyet içindeydi. Yusuf hoca dahada mahrumiyetten geliyordu. Bugünler ona nimetlere kavuşmuş bir yaşamdı. Bizeyse zordu.

Ortaokulda resim, müzik derslerine girerdi. Eğitim aldığı düzici köy enstitüsüne ona bu yetenekleri kazandırmıştı. Esasen sınıf öğretmeni idi. Ortaokulda branş öğretmenleri olmayınca yetenekli olanlar bu derslere girerdi. 60'lı yıllarda.

Yusuf hocanın hayatına dair anlatışları da köy enstitüsüne öğrenci toplamaya başlar. Yusuf hocanın anlattıkları babamın anlattıklarının aynıydı. Düzici köy Enstitüsüne öğrenci alınacakmış. Köylerden çocuk toplanacakmış. Bu işide jandarmalar yapıyormuş. Babamın anlattığına göre köyü basan jandarmalara yakalanmamak için dağlara kaçarlarmış. Dağda uzun süre kalırlarmış. Jandarmadan mı kaçıyorlarmış, okuldan mı kaçıyorlarmış. Anlatışında pişmanlık ve korku karışık sezilirdi.

Yusuf hocada jandarmanın köyden aldığı bir talebe. Uzun, zahmetli, yürüyüşlü düzici yolculuğu. Hoca bir film şeridi sunardı. Hem acır, hem şaşırır hemde merak ederdik. Yaşadıkları bir serüven gibi gelirdi.

Düzicide varış. Koca binalar. Yatakhaneler. Uzun sıralar. Kara tahtalar. Tahta kaşıktaki yemekler. Sıralar. Zenaat, sanat eğitimler. Hocalar. Kitaplar. Uzun günler. Uzun geceler. Memleket hasreti. Memlekete kokusu. Tatarlının dağını, taşını, çalışını özleyiş. Hocayı dinlerken köyümüzü özlediğimiz belliydi.

Yusuf hoca bizim için bir hikayeci veya masal anlatıcıdan çok çok öte biriydi. Hayatından kesitlere yabancı değildik, bize benziyordu. O 1940'lı yılları yaşamıştı. Biz 1960'lı yıllardaydık. Ülke fazla gelişmiyordu.

Okula alışmalar. Hayata bir başka bakış. İdealler, gayeler, hedefler. Hoca derdi ki, yaşamımızın zorluklarını iyice anlar, bizi iyice bilendi. Öyle ki kendimizi aşar gençlere kendimizi adardık. Artık ayakta durmanın eğitimi, bilinci, direnci, inancı ile donanmış olurduk. Öyleki hayat kolaylaşıyordu. Her şeyi yapıyorduk. Her şeyi beceriyorduk. Sanatçıydık. Zenaat ustasıydık. Elimiz kalem tutuyordu. Yazıyorduk, çiziyorduk. Ve öğretmendik.

Zorlu bir hayattan kopuş. Zorlu bir hayat eğitimi alış. Zorluklarla dolu hayata adanış. Yusuf hoca her yönüyle mücadele adamıydı. Bu yönünü onu tanıyan teslim eder.

Yusuf hoca ilk tanışış ve ilk izler/izlenimler böyle başladı. Öğretmende olsa bir halk adamıydı. Mütevazı idi. Çünkü geldiği yeri unutmuyordu. Bize de köklerimizden kopmamayı anlatıyordu.

Yusuf hoca öğretmen olduktan sonra köylerde öğretmenlik yapar. Sonra memleketi Andırına gelir. O sırada aileside Karay göç eder. Öğretmenliği yanı sıra çiftçilik, yapar. Avcılık, balıkçılık gibi hobiler edinir.

Yapısından aldığı eğitimden, idealist oluşundan olmalı müfettişlik mesleğine geçer. Öğretmenlerin yetişmesi, eğitim/öğretimin gelişmesi için çabalarını müfettişlik yıllarında Anadolu okullarında geze geze sürdürür. Adanaya yerleşir. Memleketinden hiç kopmaz. Emekli olduktan sonrada yazları Andırında kalır.

Yusuf hocanın ilk intibası düzgün kıyafeti, giyim kuşamı, titizliği, temizliği ve duruşudur. Soyadı insanın yüzüne vurur derler ya soyadı gibi temiz'di.

Güçlü bir hatırası vardı. Hayatını, hayattan kesitleri anlatırken dinleyenlere/gençlere engebeli bu yolda fener tutuyordu. Her anısı, her anlatışı bilinçliydi ve vurduluydu.

Yusuf hoca Anadolu insanının saflığı, sadeliği ve temizliği ile yaşadı. Aydın olup memleketinden kopanlar gibi olmadı. Bu ülkenin emekçisi olarak hayat sürdü. Çok güzel bir Türkçesi vardı. Tane tane sade sade konuşurdu. İkinci kere tekrar etmezdi. Ses tonu ile masalsı bir anlatım sunardı.

Yusuf hoca iyi bir aile reisi idi. Çok güzel, şahsiyetli evlatlar yetiştirdi. Ailesinden kopmadı. Onlara daima destek oldu. Korudu, kolladı. İnsanın ailesiyle, çevresiyle güçlü olduğunu bilirdi.

Yusuf hoca memleketinden kopmadı. Memleketin değerlerinden kopmadı. Aldığı eğitim ve mesleği icabı gittiği her yeri aydınlatmaya çalıştı. Erinmedi, yorulmadı. Çalıştığı okulları örnek hale getirdi. Daha sonra görev aldığı eğitim kademelerinde de aynı titizliği sergiledi.

Yusuf hoca yaşama değer verdi, değer kattı. Hayatında verimli, faydalı, iz bırakan insan oldu. Emeği herkese geçti. Onu aramızda yaşıyor gibi anıyoruz.

1. Özgeçmiş (dr. Dünder)
2. Anılar (Süleyman temiz)

Not: hayatın cilvesine bakın. Bu yazı Yusuf temiz hoca hayatta iken yazıldı. Aramızdan ayrıldıktan sonra tamamlandı.